

VAŽNOST EU FONDOVA U POLJOPRIVREDI REPUBLIKE HRVATSKE

Horvat, Ana-Maria

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:577434>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-19**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij (Menadžment)

Ana-Maria Horvat

**VAŽNOST EU FONDOVA U POLJOPRIVREDI REPUBLIKE
HRVATSKE**

Završni rad

Osijek, 2021

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski studij (Menadžment)

Ana-Maria Horvat

**VAŽNOST EU FONDOVA U POLJOPRIVREDI REPUBLIKE
HRVATSKE**

Završni rad

Kolegij: Agrarna ekonomija

JMBAG: 1311028423

e-mail: ahorvat1@efos.hr

Mentor: Prof. dr. sc. Zdravko Tolušić

Osijek, 2021

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate Study (Management)

Ana-Maria Horvat

**IMPORTANCE OF EU FUNDS IN AGRICULTURE IN THE
REPUBLIC OF CROATIA**

Final paper

Osijek, 2021

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. Izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Ana-Maria Horvat

JMBAG: 1311028423

OIB: 76023697277

e-mail za kontakt: anamariahorvat97@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski studij, smjer Menadžment

Naslov rada: Važnost EU fondova u poljoprivredi Republike Hrvatske

Mentor/mentorica diplomskog rada: Prof. dr. sc. Zdravko Tolušić

U Osijeku, 2021. godine

Potpis

Ana-Maria Horvat

Važnost EU fondova u poljoprivredi Republike Hrvatske

SAŽETAK

Završni rad se bazira na temu Europske unije i njezinih fondova koji sufinanciraju poljoprivredu Republike Hrvatske. Pokazat će se kolika je važnost fondova te ima li pomaka ka uspješnom ostvarenju ciljeva. Hrvatska, ulazeći u Europsku uniju dana 1. srpnja 2013. godine ostvarila je mnoge beneficije i ostvarila značajne i uspješne rezultate. Izjavu da ima uspješnih rezultata potkrijepit će primjer obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koje je otvaralo pozitivne rezultate ostvarivanjem prava na povlačenje sredstava iz EU fondova. Mjera kojoj se posvetilo više pozornosti je Mjera 6, odnosno Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja te njezine pripadajuće podmjere. Ukratko će se objasniti značaj Zajedničke poljoprivredne politike, za razdoblja 2014.-2020. godine i 2021.-2027. godine. Govorit će se o karakteristikama Europske unije i Republike Hrvatske, te što je cilj kohezijske i regionalne politike.

Ključne riječi: Europska unija, EU fondovi, Zajednička poljoprivredna politika (ZPP), Mjera 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

Importance of EU funds in agriculture in the Republic of Croatia

ABSTRACT

The topic of this final paper is based on the European Union and its funds that co-finance agriculture of Republic of Croatia. This final paper will show how important the funds are and whether there is any progress towards the successful achievement of goals. Croatia, joining the European Union on July 1, 2013, has achieved many benefits and achieved significant and successful results. The statement that there are successful results will be supported by the example of a family farm that has achieved positive results by exercising the right to withdraw funds from EU funds. The measure to which more attention was paid is Measure 6, ie Development of agricultural holdings and business and its associated sub-measures. The importance of the Common Agricultural Policy for the periods 2014-2020 and 2021-2027 will be briefly explained. The characteristics of the European Union and the Republic of Croatia will be discussed, as well as the goal of cohesion and regional policy.

Keywords: European Union, EU funds, Common agricultural policy (CAP), Measure 6 – Farm and business development

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Karakteristike Europske unije i Republike Hrvatske	2
2.1. Kohezijska politika.....	3
2.2. Regionalna politika.....	4
2.3. Važnost ulaganja u poljoprivredu preko EU fondova	5
3. Financiranje sredstvima Europske unije	8
3.1. Kako do EU fondova	8
4. Zajednička poljoprivredna politika (ZPP ili CAP).....	10
4.1. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske (2014.-2020.).....	10
4.2. Nova Zajednička poljoprivredna politika	12
5. Istraživanje natječaja, „Mjera 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja“	14
5.1. Podmjera 6.1. Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima.....	14
5.2. Podmjera 6.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima.....	14
5.3. Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	15
5.4. Podmjera 6.4. Ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti.....	15
5.5. Najčešći problemi i prijedlozi za poboljšanje u novom programskom razdoblju	15
5.6. Primjer uspješne poljoprivredne poduzetničke priče	17
6. Zaključak	20
Literatura	21
Popis tablica	23

1. Uvod

Ovaj rad upoznat će čitatelje o važnosti Europskih fondova za Republiku Hrvatsku. Što EU fondovi zapravo predstavljaju te kakve koristi država ima od toga? Istraživajući područje rada dolazi se do zanimljivih informacija. Fondovi Europske unije puno pomažu hrvatskim poljoprivrednicima te se to najbolje vidi povećanjem poljoprivredne proizvodnje u godini pandemije, u 2020. godini. Kada se događaju stvari na koje ljudi ne mogu utjecati može se primijetiti koliko je njihovo gospodarstvo jako i koliko su proizvodi kvalitetni. Pozitivan trend u teškoj godini potkrijepit će uspješna poduzetnička priča OPG-ovca Z. B. U radu je objašnjeno kako je g. Z. B., ali i ostali gospodarstvenici došli do informacija, ali i samog završetka projekta. Na službenim stranicama Europskih strukturnih i investicijskih fondova taj postupak je objašnjen u tri koraka, no o tome će se više govoriti u radu. U hrvatskoj poljoprivredi važnu ulogu ima Zajednička poljoprivredna politika, odnosno ZPP. Njome se utječe na potrebu kako bi se osigurao pristojan životni standard poljoprivrednicima i stabilna i sigurna opskrba hranom. Također, utječe i na jačanje konkurentnosti i održivosti poljoprivrede, te „učiti“ manje države kako raditi po europskim standardima. Opisat će se ZPP za prošlo razdoblje (2014.-2020.), ali i nova Zajednička poljoprivredna politika za 2021.-2027. godinu koja je trenutno na snazi te će budućnost pokazati što će ona donijeti.

2. Karakteristike Europske unije i Republike Hrvatske

Povezanost Europske unije i EU fondova je značajna. Europska unije, kada je osnovana, imala je svoj glavni cilj, a to je jačanje ekonomske integracije te uz to da njezine pojedinačne države članice ostvaruju zajedničke ciljeve. Pritom se misli na gospodarski i društveni razvoj, manju nezaposlenosti, odnosno veliku zaposlenost te tu pripada i zaštita prava i interesa njezinih građana. „Ulaskom u Europsku uniju, Hrvatskoj se otvorio širok spektar financijskih mogućnosti u pogledu financiranja iz europskih fondova i financiranja projekata kroz instrumente kohezijske politike. Strukturni fondovi su financijski instrumenti kojima je cilj postići ekonomsku i socijalnu koheziju na jedinstvenom europskom tržištu. Među značajnijim politikama je Kohezijska politika Europske unije, koja se financira iz 3 glavna fonda: Kohezijski fond, Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond. Osim navedena 3 glavna fonda, na raspolaganju imamo i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (hr. EPFRR, eng. EAFRD) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije je središnje koordinacijsko tijelo, koje je nadležno za upravljanje ovim fondovima.“ (Bartoluci, Starešinić, & Franić, 2018.)

Hrvatska je stekla ulaskom u Europsku uniju, 1. srpnja 2013. godine, brojne mogućnosti financiranja različitih područja i projekata iz europskih strukturnih i investicijskih fondova te, naravno, i financiranje ruralnog turizma. U Hrvatskoj poljoprivredna proizvodnja je doista raširena grana. Stanovništvo se na ovim područjima hrani proizvodima iz vlastitog uzgoja, bile to životinjske ili biljne vrste. Tako se na najjednostavniji način zadovoljavaju primarne prehrambene potrebe stanovništva. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske na područjima Europe 77% su ruralna područja, od čega udio od 47% odlazi na poljoprivredno zemljište, a ostatak postotka, odnosno 30% su šume. Kada govorimo o Hrvatskoj, površina poljoprivrednog zemljišta iznosi 40%, a šume su na 36% ukupne površine. Na prostorima Hrvatske postoje mikro, mala i srednja poduzeća te njihova obilježja bit će opisana u tablici u daljnjem tekstu. Od davnina Hrvati se bave uzgojem žitarica i životinja kako bi se preživjelo. Republika Hrvatska se ponosi svojom raznolikošću područja te se dijeli na dvije regije, na Kontinentalnu i Jadransku. Raznovrsni klimatski uvjeti i različita kvaliteta tla pruža mogućnost stanovnicima da proizvode mnogobrojne poljoprivredne proizvode. Godina iza nas, 2020. godina, bila je izuzetno teška za razvoj poljoprivrede, no i u takvim uvjetima hrvatska poljoprivreda je uspjela odgovoriti na brojne izazove. U zadnjih nekoliko godina se intenzivno ulaže u poljoprivrednu proizvodnju te se upravo to smatra ključnim u pozitivnom

rješavanju izazova koje je donijela 2020. godina. Velik doprinos u poljoprivrednoj proizvodnji imaju EU fondovi te se tako nastoji osuvremeniti hrvatsku poljoprivredu kako bi mogli više konkurirati na tržištu te se, naravno, i probijati na nova tržišta. „Europski fondovi su financijski instrumenti za provedbu pojedine javne politike Europske unije u zemljama članicama.“ (Europski strukturni i investicijski fondovi, n.d.) Europske fondove čini novac koji su prikupile zemlje članice za provedbu projekata koji doprinose zajedničkim ciljevima svih članica Europske unije.

Tablica 1: Kriteriji definiranja veličine poduzeća u Hrvatskoj

Kategorija Poduzeća	Broj zaposlenih	Godišnji promet	Aktiva/Dugoročna imovina
Mikro	< 10	≤ 2 milijuna EUR	≤ 2 milijuna EUR
Malo	< 50	≤ 10 milijuna EUR	≤ 10 milijuna EUR
Srednje	< 250	≤ 50 milijuna EUR	≤ 43 milijuna EUR

Izvor: Izrada autora prema (Bobek, 2014.)

(<https://www.hgk.hr/documents/vodiczadefinicijumalogisrednjegpoduzetnistvaunatjecajimazaodjelusredstavaizfondovaeuhgkanaliza0120144457b5747dec0a7.pdf>)

Tablica 1: Prikaz kriterija podjele veličine poduzeća Republike Hrvatske na mikro, mala i srednja prema tri kategorije, broju zaposlenih, godišnjem prometu i aktivi odnosno dugoročnoj imovini.

2.1. Kohezijska politika

Pojam kohezija u ovom kontekstu znači prostorno ujednačen razvoj. Kohezijska politika je jedna od najznačajnijih javnih politika Europske unije za koju se izdvajaju određena novčana sredstva za određeno razdoblje. Svrha kohezijske politike je da se smanje gospodarske, teritorijalne i socijalne razlike koje se pronalaze između regija Europske unije, no uz to i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva te mjerenje utjecaja i rezultata ključno je za njezin daljnji uspjeh. Ova politika se financira iz tri glavna fonda, no postoje još dva koja se nazivaju Strukturni fondovi, a svi oni zajedno čine Europske strukturne i investicijske fondove, odnosno ESI fondovi. Kohezijska politika ulaže u sve regije na osnovi tri kategorije, manje razvijene, tranzicijske i razvijene regije. Značajan dio proračuna EU, gotovo trećina, se izdvaja za Kohezijsku politiku.

„Iz fonda se mogu financirati aktivnosti vezane uz poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima, jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva, promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi, obnovu, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu, promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu, promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja. Ljudi koji mogu koristiti te financijske aktivnosti su poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi.“ (Europski strukturni i investicijski fondovi, n.d.)

2.2. Regionalna politika

Regionalna politika je glavna investicijska politika, tj. ona potiče stvaranje novih radnih mjesta, povećanu kvalitetu života, održivi razvoj, poticanje konkurentnosti i gospodarski rast. Obuhvaća sve gradove i regije Europske unije. „Regionalna politika izraz je i solidarnosti EU-a s manje razvijenim zemljama i regijama koncentrirajući sredstva na područja i sektore u kojima mogu napraviti najviše razlika. Cilj regionalne politike smanjenje je značajnih gospodarskih, socijalnih i teritorijalnih razlika koje još uvijek postoje među europskim regijama. Ako se ništa ne učini protiv tih razlika, one bi mogle naštetiti temeljima Europske unije uključujući njezino veliko jedinstveno tržište i valutu euro. Sredstvima se, na primjer, pomaže: potaknuti mala i srednja poduzeća, podržati istraživanje i inovaciju, uložiti u čišći okoliš, poboljšati pristup digitalnoj tehnologiji, razviti nove proizvode i metode proizvodnje, podržati energetska učinkovitost i borbu protiv klimatskih promjena, poticati obrazovanje i vještine, poboljšati prometne veze s udaljenim regijama.“ (Europska komisija, 2010.)

Prema podacima sa Službenih stranica Europske komisije regionalna politika financira se iz tri glavna fonda, a to su Europski fond za regionalni razvoj (ERDF), Kohezijski fond (KF) i Europski socijalni fond (ESI). Ova politika ima jak utjecaj u mnogim područjima. Investicijska sredstva koja pripadaju regionalnoj politici svoj doprinos ostvaruju i u obrazovanju, energetici, zaštiti okoliša i dr. Europski strukturni i investicijski fondovi izravno doprinose Planu ulaganja i prioritetima Komisije. Također ima svoj doprinos u ispunjenju prioriteta strategije Europa 2021 za pametan, održiv i uključiv rast Europske unije. Pametan rast odnosi se na inovacije, povećano obrazovanje i digitalno društvo. Održiv rast pomaže boljoj klimi, energiji i mobilnosti

(resursno učinkovita Europa) i većoj konkurentnosti, a treći prioritet se odnosi na veću zaposlenost i vještine stanovništva i povećanoj borbi protiv siromaštva.

Prema podacima (Europska komisija, 2020.) navode se ulaganja EU-a u razdoblju od 2021. do 2027. godine koja će biti usmjerena na šest glavnih ciljeva:

- ovisno o bogatstvu pojedinih zemalja od 65% do 85% sredstava Europskog fonda za razvoj i Kohezijskog fonda će usmjeriti na regionalni razvoj,
- pametnija Europa koja se usmjerava na potpore malim i srednjim poduzećima, povećane i kvalitetnije inovacije, veće obrazovanje koje vodi lakšem zapošljavanju, manjem odljevu mozgova, koji je danas zastupljen u velikoj mjeri što šteti cijelom gospodarstvu zemlje i slično,
- zelenija Europa bez ugljika te se pri tome misli na održivu proizvodnju, smanjenje ugljika (ugljičnog dioksida, CO₂) u proizvodnji, više će se iskorištavati obnovljivi izvori energije, a u manjoj neobnovljivi, uvođenjem Pariškog sporazuma, koji je globalni predvodnik klimatskih promjena, snažno se boriti protiv klimatskih promjena, Europa radi na tome da postane prvo klimatsko neutralno gospodarstvo i društvo,
- povezaniju Europu distribucijskim mrežama za trgovinu, različitu razmjenu dobara, usluga te u konačnici lakše povezivanje sa svijetom,
- socijalniju Europu poticanjem obrazovanja, homogeniziranja društva, socijalne uključenosti, jednakosti u pristupu zdravstvenoj skrbi i stjecanja različitih vještina koje pomažu pri zapošljavanju, a i samom životu,
- Europu bližu građanima koja povezuje različitosti, podupiranjem strategija vođenih na lokalnoj razini i održivog urbanog razvoja na cijelom području Europske unije.

2.3. Važnost ulaganja u poljoprivredu preko EU fondova

Istraživajući područje završnog rada dolazi se do nekoliko bitnih činjenica, a najviše se ističe važnost ulaganja u poljoprivredu pomoću fondova Europske unije. Europska unija ima veliko značenje za područje RH jer su se u posljednjih nekoliko godina napravili veliki pomaci u području poljoprivredne proizvodnje. Modernizacija i nove tehnologije koje pomažu stanovništvu u boljoj obradi tla, većoj kvaliteti samih proizvoda te u konačnici i većoj cijeni proizvoda utječu pozitivno na proizvođače te ih motivira na daljnji rad i razvoj svog obrta, poljoprivrednog gospodarstva ili ostaloga. Prošla godina je bila izuzetno teška kao niti jedna do sad. Godina koja je iza nas, 2020., pokazala se vrlo izazovno i donijela je puno iznenađenja na

koja su se svi morali prilagoditi, no ipak se pokazalo da su gospodarstva uspješno odgovorila na dane izazove prilagođavajući se „novom normalnom“, no postoje i poduzeća koja nisu na pravi način odgovorili izazovu te imali negativna kretanja. Poduzeća u godini pandemije Covid-19 prilagođavajući se situaciji osmislila su odlične ideje koje mogu provoditi i nakon pandemije proširivajući svoju prodaju/proizvodnju. Kada se obrati pozornost na uspješna poduzeća dolazi se do zaključka kako su ulaganja Europske unije pridonijele uspješnim poduzećima da lakše pretrpe ovaj težak period i popnu se na jednu stepenicu više. Ipak, Hrvatska ovu izazovnu 2020. godinu završava rastom vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, smanjenjem deficita vanjskotrgovinske razmjene, ali i rekordnim isplata potpora poljoprivrednicima. Dane potpore potaknule su neke poljoprivrednike na veći rast i razvoj svoga gospodarstva te tako dolazimo do povećanja poljoprivredne proizvodnje. Prateći brojke Državnog zavoda za statistiku dolazi se do zaključka da je poljoprivredna proizvodnja narasla za 4,7% u odnosu na 2019. godinu, odnosno sa 17,9 milijardi kuna na 18,8 milijardi kuna. Potičući poljoprivredu i ostale grane Agencija za plaćanja u poljoprivredi je u 2020. godini isplatila 6,8 milijarde kuna korisnicima svih mjera programa. U Hrvatskoj, zahvaljujući fondovima stvorile su se brojne mogućnosti poduzećima i samim građanima. Značajna sredstva se ulažu u istraživanja, obnavljanje kulturnih znamenitosti, očuvanje prirode, značajnoj prometnoj infrastrukturi i povezanosti, jačanje konkurentnosti i razvoja gospodarstva te mnogobrojne pozitivne stvari. Veća povezanost grada i sela nekim ljudima puno znači, nemogućnost odlaska do institucija kojima se zadovoljavaju egzistencijalne potrebe stanovništva je veliki problem za državu. Veliki trend urbanizacije u današnje vrijeme samo to i dokazuje. Ljudi žele veći životni standard smatrajući da će u gradu to i dobiti. Srednjoškolci sve više upisuju fakultete i žele se obrazovati, no i tu su fondovi pridali veliku značajnost otvarajući i gradeći nove studentske domove za sve više studenata, da im bude lakše otići u drugi grad studirati i da imaju sve što im je potrebno. No, nisu tu samo mladi koji imaju veće mogućnosti, također se brine i o starijima, umirovljenicima i bolesnima, otvarajući nove bolnice i staračke domove gdje se ljudima može pružiti pomoć koja im je potrebna. Većina grofova i poznatih imena iz prošlosti su živjeli u dvorcima koji su se nalazili u selima, no danas zbog proteka tolikog broja godina i velikog neodržavanja takvih kulturnih znamenitosti potrebna im je rekonstrukcija. Na području Virovitičko – podravske županije o kojemu se i najviše govori u radu velik broj dvoraca i palača je obnovljen te postaju ponovno važne kulturne znamenitosti u novom ruhu koje privlače turiste, a jasno je kako je hrvatski turizam ono što zapravo pokreće ovu državu. Fondovi mijenjaju lice Hrvatske, zdravstveni sustav postaje efikasniji, obrazovanje učinkovitije potičući otvaranje novih radnih mjesta i veću zaposlenost. To sve utječe na bolji životni standard čemu

svi teže. Jačanje konkurentnosti na domaćem, ali i na stranim tržištima uvelike doprinose i jačanju samog gospodarstva. Također, ne bi bilo dobro ulagati u samo jedan dio Hrvatske, a drugi ostaviti tako kako je, no to nije tako, fondovi potiču na ravnomjerni regionalni razvoj. Mjere poticaja se dakako razlikuju za Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, no zajednički su im ciljevi. Kada se pogledaju mjere koje se provode na Jadranu, a koje u Slavoniji može se zaključiti kako na kraju rade iste stvari, samo na drukčije načine. Važan sektor koji se svakim danom sve više razvija je ICT, odnosno na eng. Information and Communication Tehnology, koji obuhvaća obradu, pohranu i prijenos svih vrsta informacija. Povećanjem obrazovanja stanovništva više su potrebne brže i jake tehnologije, o kojima ljudi prije 30 godina nisu mogli ni sanjati. Danas se većina stvari može obavljati od doma. Vrijeme pandemije je samo potaklo na još veći razvoj tehničkih procesa. Nezamislivo je živjeti bez mobitela. Veće memorije na uređajima ljudima omogućuju pohranjivanje velikog broja informacija koje su se u prošlosti zapisivale na papir. Brže pretraživanje pohranjenih činjenica uvelike smanjuje vrijeme rada, dok traženje u hrpi papira je zamorno i gubljenje vremena. Pojavom Interneta sve je postalo drugačije, slanje pisma poštom više skoro niti ne postoji. Na sve navedeno utječu fondovi Europske unije, bez kojih bi proces razvoja bio puno dugotrajniji proces.

3. Financiranje sredstvima Europske unije

Europska unija financira mnogobrojne programe i projekte u granama ljudske djelatnosti. Financira regionalni i urbani razvoj, poljoprivredu i ruralni razvoj, istraživanje i inovacije, humanitarnu pomoć, zapošljavanje i dr. Svako to područje ima velik značaj za razvoj određene zemlje. Svaka zemlja teži biti konkurentnija, bolja, otkrivati i probijati se na nova tržišta, a fondovi EU pripomognu bržem i boljem probijanju na nova tržišta. Mogućnosti koje se nude treba znati što pametnije iskoristiti. Treba se stvoriti kvalitetna strategija kojom će dana sredstva Unije otići u ruke ljudi koji će znati raspolagati njima i usmjeriti ih u odgovarajućem smjeru. U prošlom odjeljku vidi se kako poticaji gospodarstvima puno znače i da se time dolazi do povećanja proizvodnje, poboljšane bilance i BDP-a. Projektima Europske unije financiraju se samo projekti koji su u skladu sa razvojnim ciljevima Republike Hrvatske, dakle nije moguće financirati baš sve projekte. Sredstva kojima se financiraju projekti su novci poreznih obveznika Europske unije, ti novci se ulažu u ispunjavanje određenih ciljeva i, naravno, prema zadanim pravilima i strukturama. Područja koja se mogu financirati definirana su u programskim dokumentima, tzv. Operativnim programima. „Operativni programi su dokumenti u kojima su određena područja financiranja kroz pojedini sektor, tko su potencijalni prijavitelji i dr. Postupci za dodjeljivanje sredstava iz EU fondova temelje se upravo na ovim dokumentima. Što u njima nije određeno ne može se niti financirati.“ (Europski strukturni i investicijski fondovi, 2012.)

3.1. Kako do EU fondova

Na početku kada gospodarstva počnu razmišljati o potporama koje bi mogli osuvremeniti njihovo gospodarstvo zapitaju se kako uopće započeti, koji je prvi korak? Na stranicama Europski strukturni i investicijski fondovi postupak je objašnjen u 3 koraka. Prvi i najvažniji korak je da se zainteresirane osobe informiraju o mogućnostima financiranja. Koja područja obuhvaćaju određeni projekti, npr. poljoprivreda, zapošljavanje, ulaganje u poduzetništvo, kulturu, informacijsku ili komunikacijsku tehnologiju te brojni drugi. Nakon što se vidi u koju od skupina pripadaju, sljedeći korak je pretraživanje natječaja i pronalaska odgovarajućih za vaš osobni profil. Na internetskim stranicama Strukturni fondovi može se pronaći i pretraživati natječaje koji su trenutno otvoreni kako bi se bolje mogao pronaći natječaj koji odgovara području interesa. Treći korak je da se dobro prouči i pripremi sva potrebna dokumentacija koja je potrebna. Također, na navedenoj web-stranici piše kako treba u trećem koraku kratko, jezgrovito i jasno opisati što se zapravo želi učiniti projektom za gospodarstvo. Opisati koji je

cilj i definirati zašto baš taj projekt je važan i zašto bi se baš u taj projekt trebalo ulagati, odnosno sufinancirati. Važno je i definirati partnere, ako ih ima, s kojima će se provoditi projekt te ciljne skupine kojima je projekt namijenjen. Na koliko ljudi i na koji način će utjecati taj projekt i najvažnije treba biti dostavljena dokumentacija o troškovima projekta, odnosno cjelokupna financijska konstrukcija projekta sa svim kategorijama troškova i tipovima ulaganja.

4. Zajednička poljoprivredna politika (ZPP ili CAP)

„Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) odgovor je Europe na potrebu da se osigura pristojan životni standard za 22 milijuna poljoprivrednika i poljoprivrednih radnika te stabilna, raznovrsna i sigurna opskrba hranom za njezinih 500 milijuna građana. ZPP je zajednička politika svih 27 država članica EU-a i njome se jača konkurentnost i održivost poljoprivrede EU-a time što se osiguravaju izravna plaćanja namijenjena stabiliziranju prihoda gospodarstava, i financijska sredstva za projekte kojima se odgovara na specifične potrebe određene zemlje u okviru nacionalnih (ili regionalnih) programa ruralnog razvoja. ZPP-om su predviđene i razne tržišne mjere, među ostalim i instrumenti kojima se uklanjaju problemi utjecaja nestabilnosti cijena i ostale poteškoće na tržištu te dodatni elementi, kao što su oznake kvalitete ili promicanje poljoprivrednih proizvoda EU-a, čime se dopunjuju mjere ZPP-a kojima se pruža potpora poljoprivrednicima.“ (Hrvatska poljoprivredna komora, 2020.)

Službene stranice Europske komisije navode kako se Hrvatska prostire na područje površine 56 594 km², od čega je 79,1% ruralnih područja. Poljoprivredna zemljišta zauzimaju oko 40%, a šume 36%. Hrvatska ima ukupno 4,2 milijuna stanovnika, od kojih 2,4 milijuna živi u ruralnim područjima. Najrasprostranjenija su mala gospodarstva od kojih polovina obrađuju manje od 2 hektara zemlje, a ostatak manje od 10 hektara. Klimatske promjene koje su nepredvidive znatno utječu na poljoprivrednu proizvodnju u obliku suša ili poplava. Također, i rizici u poljoprivredi su važni za napomenuti. Ima ih puno, a neki od njih mogu znatno utjecati na prihode i kvalitetu proizvoda. Uz klimatske promjene sušu i poplavu, led i mraz znatno utječu na proizvode. Drugi rizici koji se mogu navesti su da postoje razne bolesti koje mogu doći te mogu zahvatiti sve, a mogu samo dio poljoprivredne proizvodnje. U sklopu raznih rizika postoje i mjere kojima se može zaštititi poljoprivredno zemljište. Poljoprivrednici su važna grana za opskrbu hranom za cijelu Europu. Politički prioriteti žele ulagati u nju kako bi se mogli postići veliki uspjesi na tržištu određene zemlje, ali i pojedinačnog proizvođača.

4.1. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske (2014.-2020.)

Na stranicama Programa ruralnog razvoja može se vidjeti kako je Europska komisija, dana 26. svibnja 2015. godine odobrila Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. u vrijednosti 2.4 milijarde EUR-a, koji je s vremenom doživio nekoliko izmjena. Ovim programom definirano je 19 mjera kojima je cilj povećati konkurentnost hrvatske poljoprivrede, prerađivačke industrije, šumarstva, ali i unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u

ruralnim područjima. Ulaganja unutar navedenog programa sufinancira se većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske.

U ožujku 2015. Ministarstvo poljoprivrede objavilo je dokument „Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.“ te je u njemu opisana svaka od 19 navedenih mjera. U nastavku teksta slijedi tablica koja prikazuje naziv mjere i koliko je okvirna raspodjela sredstava ukupne vrijednosti od 2.4 milijarde EUR-a.

Tablica 2: Okvirna raspodjela sredstava po mjerama

	Naziv mjere	Ukupno - EUR
Mjera 1	Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	13.333.333,333
Mjera 2	Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21.176.470,59
Mjera 3	Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7.058.823,53
Mjera 4	Ulaganja u fizičku imovinu	667.058.823,53
Mjera 5	Obnavljanje poljoprivredno proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118.117.647,00
Mjera 6	Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja	262.928.104,58
Mjera 7	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.352,94
Mjera 8	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176,47
Mjera 9	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.888,89
Mjera 10	Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.280,00
Mjera 11	Ekološki uzgoj	128.309.623,50
Mjera 13	Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000,00
Mjera 16	Suradnja	8.333.333,33
Mjera 17	Upravljanje rizicima	56.673.373,50
Mjera 18	Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000,00
Mjera 19	Leader	67.540.725,00

Izvor: Izrada autora prema (Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., 2015.) (https://ruralnirazvoj.hr/files/documents/MPS_program-ruralnog-razvoja-RH_200x275_v6-LQ.pdf)

Tablica 2: Prikazuje naziv mjere i koliko je okvirna raspodjela sredstava.

Na službenim stranicama Europske komisije može se pronaći program ruralnog razvoja u Hrvatskoj koji je usmjeren na tri glavna prioriteta:

- jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivredne proizvodnje u svim regijama,
- promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i
- održivo gospodarenje šumama.

4.2. Nova Zajednička poljoprivredna politika

Nova Zajednička poljoprivredna politika donosi se za razdoblje 2021. - 2027. Ova politika stavlja naglasak na rezultate i djelotvornosti mjera. Članice odlučuju same kako će najbolje postići odgovarajuće ciljeve i potrebe gospodarstvenika. Kao što je i ZPP imao svoje ciljeve tako ih ima i nova Zajednička poljoprivredna politika. Nakon prijašnje politike uspostavlja se nova koja će biti jednostavnija i prilagođenija potrebama poljoprivrednika. Temelji se na tri važna cilja. Prvi cilj je povećanje produktivnosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene. Veliku razliku čine klimatske promijene danas i prije 10 godina. Tada se točno znalo koje je godišnje doba i koliko mjeseci otprilike traje pa se tako i organizirala poljoprivredna proizvodnja, odnosno sadnja. Danas se sve promijenilo, zima traje puno dulje, oborine su sve češće, a sunca sve manje, ako i ima sunca to opet ide u krajnost i u konačnici dovodi do suše. Sve to utječe na tlo, kvalitetu krajnjeg proizvoda, ali i na povećanje troškova. Zato nova Zajednička poljoprivredna politika ističe svoj prvi cilj kojim bi se pomoglo poljoprivrednim gospodarstvima. Drugi je jačanje konkurentnosti poljoprivredno - prehrambenog sektora. Svaka zemlja želi više izvoziti nego uvoziti. Izvoz se ne bi isplatio ako proizvodi ne zadovoljavaju potrebe potrošača i nisu dobri kao konkurentski proizvodi, gdje bi se stvorili troškovi kada bi kupac odabrao prije konkurentski proizvod, isto tako je i na domaćem tržištu. No jačanjem konkurentnosti poljoprivredno - prehrambenih proizvoda utječe se na kvalitetu i poziciju na stranom, ali i domaćem tržištu. Treći cilj je obnova ruralnog gospodarstva i unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim područjima. Sve je više prisutna urbanizacija gdje se stanovništvo seli iz ruralnih područja u gradove zbog nemogućnosti

pronalaska posla, udaljenosti od grada, odnosno urbanog središta, povećani troškovi odlaska u grad zbog nedovoljne povezanosti gradova i sela te se ljudi više ne vide u malim, zapuštenim sredinama kojima netko treba pružiti više pozornosti i iskoristiti sve ljepote koje nude ruralna područja. Projekti sufinancirani iz EU fondova počinju davati pozitivne rezultate obnavljajući zapuštena područja kojima se ljudi počinju vraćati i uživati u blagodatima sela i ruralnih područja.

5. Istraživanje natječaja, „Mjera 6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja“

5.1. Podmjera 6.1. Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima

Podmjera 6.1. odnosi se na mlade poljoprivrednike u dobi od 18 do 40 godina. Osobe koje se prijavljuju na natječaj trebale bi imati osobne vještine i znanja o poljoprivredi. Također, osoba koja se prijavljuje treba biti prvi put postavljen kao nositelj poljoprivrednoga gospodarstva. Gospodarstvo za koje se traži ova podmjera mora pripadati ekonomskoj veličini između 8.000,00 i 49.999,00 EUR-a. Dobivanjem ove mjere mladi poljoprivrednici mogu kupiti domaće životinje, kupiti ili staviti u zakup zemljište na kojemu će se odvijati poljoprivredna proizvodnja, kupiti sjeme ili sadni materijal. Mogu graditi ili popravljati unutarnju i vanjsku infrastrukturu, naravno, to mora biti u sklopu poljoprivrednoga gospodarstva gdje se obavlja poljoprivredna proizvodnja ili se prerađuju proizvodi. Osobe između 18 i 40 godina, odnosno mladi poljoprivrednici mogu i urediti ili trajno poboljšati kvalitetu poljoprivrednog zemljišta kako bi i sami proizvodi bili kvalitetniji, mogu restrukturirati postojeće nasade, opremiti zatvorene ili zaštićene prostore i ostale građevinske objekte. Najvažnije i što se najčešće radi je kupnja poljoprivredne mehanizacije te se pri tome misli na strojeve i opremu koja je potrebna za proizvodnju. Kada se zadovolje svi potrebni uvjeti dobiva se stopostotna potpora u iznosu 20.000,00 EUR-a po korisniku (uz posao) ili 50.000,00 EUR-a po korisniku koji je u sustavu PDV-a i plaća doprinose (izvor: Poduzetnički inkubator Virovitičko – podravske županije).

5.2. Podmjera 6.2. Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Kao što i sam naziv mjere kaže da se ova podmjera odnosi na potporu u ulaganja u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima. Kao što je već napomenuto u radu, ruralna područja su od velike važnosti za Republiku Hrvatsku i s puno potencijala, ali još puno godina se treba ulagati u njih da bi ona donijela stvarno sve što mogu. Cilj 6.2. podmjere je ulaganja i razvoj ruralnih područja, ali i održivi razvoj navedenih područja. Za ovu podmjeru se mogu prijaviti sva poljoprivredna gospodarstva koja ja upisana u Upisnik poljoprivrednika u rangu mikro i malih poduzeća te moraju imati minimalnu ekonomsku veličinu 1.000,00 EUR-a i sve fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreće novu poljoprivrednu djelatnosti u ruralnim područjima. Potpora se može isplatiti samo ako je to nova poljoprivredna djelatnosti i koja nije započeta od vremena podnošenja Zahtjeva

za potporu. Aktivnosti koje pripadaju ovoj mjeri mogu biti iz sektora turizma u ruralnom području, tradicijski obrti, posao izrađivanja suvenira, usluge koje se pružaju u ruralnim područjima i trženje proizvodima. Potpora 6.2. se financira u stopostotnom iznosu kao i mjera 6.1. te iznosi 50.000,00 EUR-a po korisniku. Gospodarstvenici koji dobiju ovu mjeru najviše grade kleti, kuće za odmor, izletišta ili turističke destinacije te se pri tome odnosi samo na ruralna područja (izvor: Poduzetnički inkubator Virovitičko – podravske županije).

5.3. Podmjera 6.3. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava je izuzetno bitan u ovom području jer ih je prema statističkim podacima najviše. Razvijanje djelatnosti koje su zastupljene u najvećoj mjeri ima veliku ulogu u sadašnjosti, ali najviše u budućnosti. Podmjera 6.3. slična je podmjeri 6.1. po aktivnostima i prihvatljivim troškovima, no ipak ima svoje specifičnosti. Osobe koje se mogu prijaviti za ovu mjeru su one koje imaju gospodarstva čija je ekonomska veličina između 2.000,00 i 7.999,00 EUR-a, to mogu biti i obrti koji su registrirani za poljoprivrednu djelatnost, trgovačka društva također za poljoprivrednu djelatnost ili zadruge koje se bave poljoprivredom. Potpora se isplaćuje korisnicima do 100% prihvatljivih troškova u iznosu 15.000,00 EUR-a po korisniku (izvor: Poduzetnički inkubator Virovitičko – podravske županije).

5.4. Podmjera 6.4. Ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti

Nepoljoprivredne djelatnosti također imaju važnu ulogu te se potaknuti time mora više ulagati i u ovaj oblik gospodarstva. Ova podmjera zaista utječe na velik spektar aktivnosti, a neke od njih su: razvoj postojeće nepoljoprivredne djelatnosti uz očuvanje postojećih ili stvaranje novih radnih mjesta s ciljem smanjenja depopulacije i poticanja održivog razvoja ruralnih područja. Gospodarstva koja su upisana u Upisnik poljoprivrednika u rangi mikro i malih poslovnih subjekata minimalne ekonomske veličine 2.000,00 EUR-a i fizičke osobe koje su u svojstvu nositelja ili člana OPG-a mogu konkurirati za ovu podmjeru. Prihvatljivi troškovi su isti kao i kod podmjere 6.2. Potpora se isplaćuje do 70% ukupnih prihvatljivih troškova te iznosi potporu između 3.500,00 – 200.000,00 EUR-a (izvor: Poduzetnički inkubator Virovitičko – podravske županije).

5.5. Najčešći problemi i prijedlozi za poboljšanje u novom programskom razdoblju

U svakom poslu se javljaju neki problemi pa tako i kod korištenja potpora iz Europske unije. Kao prvi problem nazire se nepovezanost institucija koje rade posao pregledavanja prijave i

objavljivanja rezultata. Institucije koje pripadaju ovome području su Porezna uprava, Fina, Ministarstvo poljoprivrede te Ministarstvo zdravstva. Koliko god stručnjaci radili ove poslove uvijek će se pojaviti neki problem te ga se mora rješavati u što krećem vremenskom periodu. Drugi češći problem koji se pojavljuje je predugo čekanje rezultata. Postoji dva problema kod podmjere 6.1.1., a to su ograničenje od 24 mjeseca kao uvjet za mladog poljoprivrednika i što je potpora od 50.000,00 EUR-a ponekad premala za pokretanje ozbiljne poljoprivredne proizvodnje. Gdje postoje problemi, tu su, naravno i neki prijedlozi za rješavanje određenih problema, te se ističu sljedeći: ubrzati proces obrade zaprimljenih prijava, izbaciti kriterij za mladog poljoprivrednika od 24 mjeseca i omogućiti veći fond raspoloživih sredstava.

Tablica 3: Izvještaj o natjecajima

Natječaji	Broj prijava	Tražena potpora - HRK	Odobreno/ugovoreno	Odobreni iznos - HRK
6.1.1./1	432	164.254.327,55	275	104.794.100,00
6.1.1./2	813	302.436.000,00	362	134.664.000,00
6.1.1./3	967	306.825.600,00	864	276.118.175,00
6.1.1. ukupno	2.212	773.515.927,55	1.501	515.576.275,00
6.2.1./1	755	280.860.000,00	550	204.472.125,00
6.2.1. ukupno	755	280.860.000,00	550	204.472.125,00
6.3.1./1	1.475	167.934.407,46	964	109.716.845,34
6.3.1./2	4.189	474.988.615,50	1.334	148.874.400,00
6.3.1./3	6.013	671.050.800,00	4.234	471.252.628,30
6.3.1. ukupno	11.677	1.313.973.822,96	6.532	729.843.873,64
6.4.1./1	148	164.854.700,69	72	76.704.715,27
6.4.1. ukupno	148	164.854.700,69	72	76.704.715,27
Sveukupno Mjera 6	14.792	2.533.204.451,00	8.655	1.526.596.989,00

Izvor: Izrada autora prema podacima Poduzetničkog inkubatora Virovitičko – podravske županije

Tablica 3: Prikazuje podatke vezane za natječaj za Mjeru 6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja i ostale podmjere. Tablica obuhvaća podatke o broju prijavljenih gospodarstava, koliko je njih odobreno, a koliko ugovoreno te koliko je bila tražena potpora, a koliko je zaista odobreno.

5.6. Primjer uspješne poljoprivredne poduzetničke priče

Kao primjer uspješne poljoprivredne priče navodi se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) gospodina Z. B. Od malena pamti kako su se njegove prijašnje generacije bavile poljoprivrednom proizvodnjom pa tako je i on nastavio tradiciju uzgajanjem žitarica i stoke. Gospodin zna kako vremenske prilike i neprilike utječu na njegovu proizvodnju te se usprkos svemu odlučio baviti poljoprivredom i stvoriti svoje obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Kao što sama riječ kaže obiteljsko tako i je. G. Z. B. najviše sam radi na svom gospodarstvu, no veliku pomoć mu pruža supruga i troje djece koji uz svoje školske i fakultetske obaveze ipak pomažu u radu te time sam rad postaje jednostavniji i lakši. Nakon duge tradicije poljoprivredne proizvodnje i stečenih strojeva i zemljišta odlučio se prijaviti se za potporu EU fondova, točnije na mjeru 6.3.1. koja pomaže razvoju malih poljoprivrednih gospodarstva. Sukladno tome, ekonomska veličina gospodarstva mora biti između 2.000,00 i 7.999,00 EUR-a, što se određenim postupkom može izračunati. Gospodarstva koja se prijavljuju trebaju dostaviti određene podatke. Također, važan je i tip gospodarstva. Tip navedenog gospodarstva sukladno EVPG tipologiji, 151 uzgoj žitarica (osim riže), uljarica i proteinskih usjeva te upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. „Spomenuti EVPG je kalkulator te koristan alat potencijalnim korisnicima pojedinih mjera iz Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020., kako bi na jednostavan način dobili informaciju o ispunjavanju kriterija za odabir budućih korisnika, a izračunava ekonomsku veličinu poljoprivrednika.“ (Ministarstvo poljoprivrede, n.d.). Poljoprivreda je u takvim područjima izvor egzistencije puno obitelji. Korisnik ove mjere ima završeno osnovnoškolsko obrazovanje te je nakon toga ostao na selu obrađivati zemlju te nije tražio nikakav drugi posao. Svojom poljoprivrednom i stočarskom proizvodnjom hrani svoju obitelj i plaća sve obaveze prema državi koje se zahtjeva od svih stanovnika. Često se za OPG-ovce održavaju razna predavanja gdje se može naučiti nešto bolje što se može upotrijebiti u radu i što potiče da se radi u skladu s Europskom unijom. Gospodin Z. B. rado odlazi na predavanja te tako proširuje svoje znanje i uspješnost u poljoprivrednoj proizvodnji. Puno se može naučiti od stručnih ljudi koji mogu odgovarati na sve upite poljoprivrednika i uvijek su spremni dati neki dobar savjet. U današnjem vremenu jako se cijene obrazovani ljudi ili oni koje uvijek nešto novo zanima i pokušavaju doći do informacija koje bi mogle pomoći u radu i poslu koji obavljaju. Tehnologija napreduje iz dana u dan te je vrlo važno imati sposobnost pratiti je i uvijek se zanimati za nešto novo. Ova podmjera također pomaže gospodarstvenicima kako bi si mogli priuštiti, uz svakodnevne obaveze i nešto novo, po standardima Europske unije. U razgovoru s vlasnikom obiteljskog poljoprivrednog

gospodarstva vidi se velika želja za napredovanjem i kao i svi ljudi uvijek želi nešto novo kupiti ili isprobati. Podmjera 6.3.1., kao što je navedeno gore u tekstu, iznosi u 100% iznosu 15.000,00 EUR-a. Ključnu točku razvoja poljoprivrednog gospodarstva g. Z. B. vidi kroz diversifikaciju postojeće poljoprivredne proizvodnje ka sektoru stočarstva te ulaganjem u nove tehnologije, odnosno u poljoprivrednu mehanizaciju i opremu. Gospodin Z. B. za taj iznos želi kupiti četiri junice, četiri krmača nazimnica te kupnja poljoprivredne mehanizacije i opreme što podrazumijeva nabavku traktora i prskalice. S novom mehanizacijom, kaže, kako vidi bolje sutra i lakšu proizvodnju. Nabavkom suvremenije mehanizacije i opreme značajno će se smanjiti vrijeme pripreme hrane, sabijanje tla, također će se povećati ušteda energije u vidu smanjene potrošnje goriva i manje emisije CO₂ u atmosferu, te je to jedan od ciljeva Europa 2020. Kupnjom rabljenog traktora i nove prskalice navedeni efekti će biti postignuti što će utjecati na modernizaciju i unaprjeđenje procesa rada i poslovanja. Nabavkom poljoprivredne mehanizacije i opreme gospodarstvo očekuje povećanje prinosa po kulturi za 5%, a proizvodnja će biti isključivo namijenjena prehrani stoke. Gospodarstvo će prodavati telce i prasce, a cijenu je teško prognozirati jer je tržišno određena i na nju se ne može utjecati. Stočarstvo kao glavnu djelatnost uvodi zbog nedostatka kvalitetne teletine i prasetine na domaćem tržištu, odnosno mesa te je g. Z. B. istražio tržište obilazeći obližnje mesnice i zaključio da neće biti problema s plasmanom teladi i svinja.

Kako godine idu tako je sve teže raditi sa stokom i na polju. Gospodin se bavi proizvodnjom i prodajom žitarica koje predaje na otkup u obližnji otkupni centar. Uz sve navedeno, vrlo su važne klimatske promjene i vremenski uvjeti koji u velikoj mjeri utječu na kvalitetu i urod proizvoda. Prije par godina na području navedenog gospodarstva proglašena je elementarna nepogoda – suša koja sa sobom nosi dosta problema. Urod je u toj godini bio znatno manji te su se i prihodi smanjili. Kao što je navedeno, nositelj poljoprivrednog gospodarstva nema niti jednog zaposlenog na svom OPG-u te uz svoju mirovinu uspješno stigne obavljati sve što je potrebno. Kaže, nekada je malo lakše nekada malo teže, no to je dio života.

Nakon tolike zahtijevane papirologije koja se mora dostaviti razvojnim agencijama vidi se koliko na tim pozicijama moraju biti stručni ljudi koji će moći raditi takve poslove i biti uvijek spremni odgovoriti na pitanja i zahtjeve svojim korisnicima. Nakon što se dobije potpora iz EU fondova i napisanoga poslovnog plana ne bi se smjelo ostaviti gospodarstvo kao što je bilo prije nego što se dobila mjera, nego se stvarno mora uložiti u navedeno iz poslovnog plana. To se lako provjeri i provjerava se često odlaskom na poljoprivredna gospodarstva. Sva mehanizacija

kupljena potporom mora sadržavati naljepnicu Europske unije koja pokazuje u što se uložilo i da se može procijeniti je li to ono što je napisano u poslovnom planu ili nije.

Gospodin Z. B. zadovoljan je napravljenim i što je sudjelovao i prijavio se na ovu potporu te, naravno, što je malo „osvježio“ svoju poljoprivrednu mehanizaciju nečim novim.

6. Zaključak

Zanimljivu, ali i u današnjem dobu aktualnu temu ovog završnog rada završava se pozitivnim riječima. Nešto tako jako što može izdići, ne samo poljoprivrednike, o čemu se najviše govorilo u radu, nego i stočare, zapuštene kulturne znamenitosti i još mnogo toga, zaslužuje same pohvale. Ići u korak s Europskom unijom je veliki pomak. Skeptičnost pojedinih ljudi oko ulaska u Europsku uniju svima je poljuljala mišljenja, no sada kad se vide pomaci nakon osam godina nema nikakvih razloga za negativnim mišljenjima. Uvijek postoje ljudi koji ne vide ništa dobro ni u čemu, no na takve ljude se ne može utjecati i uvijek će ih biti. Doista se velik broj poljoprivrednika popeo na jednu veću i važniju stepenicu ulaskom u EU. Ulažući puno, sa raznim mjerama koje se spominju u radu potiču se i mala i velika gospodarstva. Doista se velike svote novca ulažu u projekte što se može vidjeti u odjeljku 4.1. ovoga rada, također se vidi na koji način se raspodjeljuju sredstva pojedinim skupinama. Važni ciljevi koji se postavljaju pokušavaju se ostvariti odnosno postići u što većem broju sa što većom kvalitetom. Agencije za razvoj koje su zadužene za prijavljivanje projekata imaju glavnu ulogu. Visokoobrazovani djelatnici na tim radnim mjestima moraju biti na usluzi svakodnevno poljoprivrednicima te biti stručni za sve odgovore koja im se postavljaju te posjedovati dovoljno informacija za svaki projekt na kojemu se radi. Rad s projektima zahtjeva veliku kontrolu te se pažljivo trebaju čitati svi dokumenti te, naravno, poslati Agenciji za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) sve što se u natječaju traži. Sukladno tome, APPRRR nakon određenog vremena šalje odgovor o tome je li osoba zadovoljila sve kriterije te dobiva li potporu ili ne. Cijeli postupak traje u najboljem slučaju oko tri mjeseca te vrijeme varira od projekta do projekta. Nakon što se dobije potpora na gospodarstva se dolazi u kontrolu te gleda je li sve u skladu s napisanim projektom. Naslov, odnosno tema završnog rada Važnost EU fondova u poljoprivredi je istinita te puno pozitivnih stvari donosi Republici Hrvatskoj, ali i ostalim zemljama u kojima se provode ovakve mjere potpore razvoju. Hrvatska ima velike kapacitete, samo se u to treba više ulagati i obratiti pozornost, te se ulaskom u EU to i radi. EU fondovi zaista mijenjaju Hrvatsku.

Literatura

- Bartoluci, Starešinić, & Franić. (2018.). Sredstva EU fondova u funkciji razvoja ruralnog turizma u Hrvatskoj. Hrvatska.
- Bobek, I. (Veljača 2014.). *Hrvatska gospodarska komora*. Dohvaćeno iz Vodič za definiciju malog i srednjeg poduzetništva u natjecajima za dodjelu sredstava iz fondova EU: <https://www.hgk.hr/documents/vodiczadefinicijumalogisrednjegpoduzetnistvaunatjecajimazadodjelusredstavaizfondovaeuhgkanaliza0120144457b5747dec0a7.pdf>
- Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske*. (29. Lipanj 2018.). Dohvaćeno iz Prirodna bogatstva hrvatskih regija: <https://www.dzs.hr/hrv/important/Interesting/articles/Prirodna%20bogatstva%20hrvatskih%20regija.pdf>
- Europska komisija*. (2010.). Dohvaćeno iz Regionalna politika - info regio: https://ec.europa.eu/regional_policy/archive/what/index_hr.cfm
- Europska komisija*. (2020.). Dohvaćeno iz https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/2021_2027/
- Europski strukturni i investicijski fondovi*. (n.d.). Dohvaćeno iz EU fondovi: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/>
- Europski strukturni i investicijski fondovi*. (2012.). Dohvaćeno iz Kako do EU fondova : <http://arhiva.strukturnifondovi.hr/kako-do-eu-fondova-korak-1>
- Hrvatska poljoprivredna komora*. (2020.). Dohvaćeno iz Zajednička poljoprivredna politika : <https://komora.hr/medunarodni-obrti/pregovor-zpp2020/>
- Ministarstvo poljoprivrede*. (n.d.). Dohvaćeno iz Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva: <https://www.savjetodavna.hr/vodic-za-izracun-evpg/>
- Program ruralnog razvoja*. (n.d.). Dohvaćeno iz Program ruralnog razvoja 2014.-2020. godine: <https://ruralnirazvoj.hr/program/>
- Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.* (2015.). Dohvaćeno iz Popis mjera s osnovnim informacijama: https://ruralnirazvoj.hr/files/documents/MPS_program-ruralnog-razvoja-RH_200x275_v6-LQ.pdf

Savić, Bukovac, Spahić, & Bobek. (Rujan 2015.). *Kohezijska politika Europske unije i Hrvatska 2014.-2020.* Dohvaćeno iz Vodič kroz strateški okvir i pregled mogućih financiranja:

<https://izvoz.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kohezijska%20politika%20EU%20i%20Hrvatska%202014.-2020..pdf>

Popis tablica

Tablica 1: Kriteriji definiranja veličine poduzeća u Hrvatskoj	3
Tablica 2: Okvirna raspodjela sredstava po mjerama	11
Tablica 3: Izvještaj o natječajima	16